

Advokatene Haugland, Glimsholt, Torgrimsby, Glimsholt &
Olsen
adv. Øystein Haugland
Postboks 187 Sentrum
0102 OSLO

Deres ref

Vår ref
17/5073 - 2

Dato
05.12.2018

Klage på Finanstilsynets vedtak om tilbakekall av tillatelse for betalingsforetak - Iftin Express Michael Duale

1. INNLEDNING

Finansdepartementet viser til klage 9. oktober 2017 fra advokat Øystein Haugland på vegne av Iftin Express Michael Duale (org.nr. 990 479 666, heretter «Iftin Express», «klager» eller «foretaket») over Finanstilsynets vedtak 19. september 2017 om å tilbakekalle Iftin Express' begrensede tillatelse til å yte betalingstjenesten pengeoverføring. Videre vises det til Finanstilsynets oversendelsesbrev m/vedlegg til Finansdepartementet 30. november 2017.

Departementet beklager lang saksbehandlingstid.

2. SAKENS BAKGRUNN

Iftin Express er et enkeltpersonforetak der Michael Duale er innehaver. Foretaket fikk begrenset tillatelse til å yte betalingstjenesten pengeoverføring første gang i oktober 2011, da under navnet «Iftin Online Money Transfer Michael Duale». Tillatelsen ble gitt med en tidsbegrensning på to år. Tillatelsen ble etter søknad fornyet 20. november 2013, jf. finansieringsvirksomhetsloven § 4b-3 (nå finansforetaksloven § 2-10 tredje ledd). Tillatelsen ble denne gangen gitt uten tidsbegrensning.

Det ble gjennomført stedlig tilsyn i foretaket 9. mars 2016. Ved tilsynet ble det oppdaget en rekke forhold som Finanstilsynet anså som brudd på hvitvaskingsloven av 2009 (nå erstattet av hvitvaskingsloven 2018 f.o.m. 15. oktober 2018), samt vedvarende rutinesvikt i forbindelse med rapportering til Valutaregisteret. Senere er det også fremkommet opplysninger om transaksjoner Finanstilsynet mener er pengeoverføringer som går utover det foretaket har tillatelse til å gjennomføre. I tillegg fremkom det opplysninger av betydning for Iftin Express' tillatelse ved en søknad om tillatelse for et nytt foretak, Aman Finance. [REDACTED]

Det har vært kontakt mellom Finanstilsynet og foretaket, representert v/advokat Øystein Haugland, i etterkant av det stedlige tilsynet. Finanstilsynet har stilt en rekke spørsmål til foretaket, som er blitt besvart i flere omganger, se bl.a. brev 20. oktober og 1. november 2016 samt 30. mai 2017 fra advokat Haugland. Det er i denne forbindelse deler av forholdene omtalt over er fremkommet.

Forhåndsvarsel om tilbakekall ble sendt foretaket v/advokat Haugland 24. juli 2017. Svar til varselet ble sendt 8. september 2017. Vedtak om tilbakekall ble som nevnt fattet 19. september 2017 og påklaget 9. oktober.

3. RETTSLIG GRUNNLAG

Lov 10. april 2015 nr. 147 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven) § 3-7 (1) bokstav c lyder som følger:

«(1) Departementet kan helt eller delvis tilbakekalle, endre eller sette nye vilkår for en tillatelse etter denne loven dersom (...)

- c) styremedlemmer, daglig leder eller annen person som inngår i den faktiske ledelsen av virksomheten eller deler av denne, har handlet på en slik måte at kravene til ledelsen etter § 3-5 ikke lenger er oppfylt, herunder at personer i styret eller ledelsen slutter i løpet av det første hele driftsår etter at virksomheten er satt i gang (...)*»

Finansforetaksloven § 3-5 (1) lyder som følger:

«(1) Foretaket kan ikke ha styremedlemmer, daglig leder eller andre personer i den faktiske ledelse av virksomheten eller deler av denne som:

- a) ikke kan antas å ha de nødvendige kvalifikasjoner og yrkeserfaring til å utøve stillingen eller vervet,*
- b) er dømt for straffbart forhold, og det straffbare forholdet gir grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på en forsvarlig måte,*
- c) i stilling eller ved utøvelsen av andre verv har utvist en slik adferd at det er grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på en forsvarlig måte (...)*»

Finansforetaksloven § 2-10 (3) bokstav c første punktum lyder som følger:

«(...) c) Det samlede beløpet for betalingstransaksjoner utført av virksomheten, inkludert eventuell agent som handler på vegne av virksomheten, i gjennomsnitt over de 12 foregående måneder skal ikke overstige et beløp på fem millioner kroner per måned. (...)»

Betalingsforetak, herunder foretak med begrenset tillatelse, er underlagt krav i hvitvaskingsregelverket, som for denne klagesaken er lov 6. mars 2009 nr. 11 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering mv. (hvitvaskingsloven 2009) og forskrift 13. mars 2009 nr. 302 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering mv. (hvitvaskingsforskriften 2009).

Betalingsforetak er også underlagt lov 28. mai 2004 nr. 29 om register over opplysninger om valutaveksling og overføring av betalingsmidler inn og ut av Norge (valutaregisterloven) med tilhørende forskrift.

4. FINANSTILSYNETS VURDERINGER OG VEDTAK

Finanstilsynet viser til forhold ved foretakets risikobaserte tilnærming til virksomheten etter hvitvaskingsregelverket, registrering av kundeopplysninger etter hvitvaskingsregelverket, feilaktig rapportering til Valutaregisteret, behandling av innsamlingsaksjoner, behandling av et større engangsbeløp og maksimale grenser for overføringer, opplysningsplikten til Finanstilsynet og innehavers egnethet som grunnlag for tilbakekallet av tillatelsen.

4.1 Risikobasert tilnærming

Finanstilsynet viser til at foretaket ikke har hatt en tilstrekkelig risikosensitiv behandling av kundene ved gjennomføring av kundekontroll og løpende oppfølging, slik hvitvaskingsloven 2009 §§ 5 og 14 krever. Finanstilsynet konkluderte i endelig rapport etter stedlig tilsyn 28. april 2017 med at foretaket måtte vurdere en vesentlig økning av forsterkede kundekontrolltiltak etter hvitvaskingsloven 2009 § 15. Foretaket har ikke kunnet gi noen eksakt oversikt over iverksatt forsterket kundekontroll.

4.2 Registrering av kundeopplysninger

Finanstilsynet viser til at hvitvaskingsloven 2009 § 7 første ledd nr. 4 krever at opplysninger om kundeforholdets formål og tilsiktede art innhentes. Etter Finanstilsynets oppfatning er det naturlig å forstå dette slik at betalingsforetaket må ha nødvendige kunnskaper om midlenes opprinnelse, dvs. kilden til pengene som inngår i transaksjonen eller kundeforholdet. Finanstilsynet viser til betydningen av opplysningene ved løpende oppfølging og eventuell undersøkelsesplikt. Videre ble det vist til at foretaket ikke registrerte opplysninger om antatt størrelse og frekvens på pengeoverføringene. Finanstilsynet ba om en bekreftelse på at slike opplysninger blir registrert. Finanstilsynet opplyser at det ikke er gitt noen eksplisitt bekreftelse på at opplysninger om kundeforholdets formål og tilsiktede art registreres.

4.3 Rapportering til Valutaregisteret

Finanstilsynet viser til at det på stedlig tilsyn ble oppdaget konkrete tilfeller av feilrapportering til Valutaregisteret. Finanstilsynet viste til manglende registrering av fødselsnummer og også registrering av samme fødselsnummer på flere kunder i Valutaregisteret. Syv fødselsnumre er registrert på to til åtte kunder. Finanstilsynet viser til redegjørelsen fra foretaket om feilene, som er forklart primært med kommunikasjonen mellom ulike IT-systemer. Finanstilsynet bemerker at det er etterspurt en revisorbekreftelse som bekrefter korrekt rapportering og at feilrapportering er rettet. Finanstilsynet har ikke mottatt en slik bekreftelse.

4.4 Innsamlingsaksjoner, agentvirksomhet og manglende kundekontroll

Finanstilsynet viser til at foretaket under det stedlige tilsynet opplyste om fire personer som samler inn penger fra personer bosatt i Norge, som overføres samlet til Eritrea, Sør-Sudan og Etiopia. Dette skjedde ca. én gang i uken, og de fire leverte fortløpende lister til foretaket over personene som har gitt penger til innsamlingene, som videreformidles til mottakerne av pengene. Innsamlernes navn registreres i Valutaregisteret, men det skjer ikke en oppsplitting på de underliggende beløpene fra de enkelte bidragsyterne.

Finanstilsynet viser til at foretaket ikke har gjennomført noen kundekontroll av bidragsyterne, og ba i foreløpig rapport fra tilsynet om en nærmere redegjørelse for organiseringen og driften av innsamlingsvirksomheten. I svarbrevet ble det fra foretaket opplyst at de hadde stoppet med denne typen transaksjoner som følge av den generelle risikoen ved transaksjonene.

Finanstilsynet viser videre til at det ikke er fremlagt dokumentasjon på at foretaket har fått bekreftet at det er reelle innsamlingsaksjoner, f.eks. ved bruk av Innsamlingskontrollens nettsted. Finanstilsynet viser derimot til at foretaket selv har opplyst at pengebeløpene splittes opp til ulike endelige mottakere, noe Finanstilsynet mener kjennetegner denne typen pengeoverføringsvirksomhet.

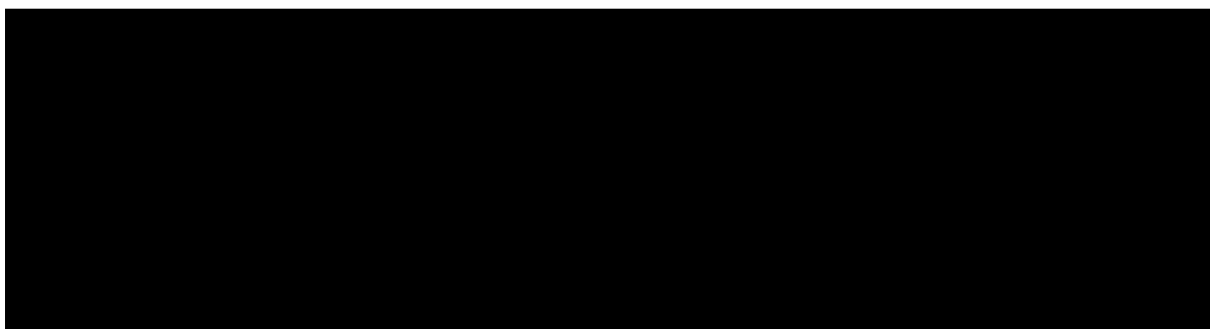
Finanstilsynet finner uansett at betalingsforetaket over lang tid og i strid med hvitvaskingsloven har unnlatt å gjennomføre kundekontroll for et stort antall kunder, noe som anses alvorlig.

4.5 Engangsbeløp og maksimale grenser for overføringer

Finanstilsynet viser til foretakets forklaring 1. november 2016 på en differanse mellom rapporteringen til Valutaregisteret fra foretakets side, og rapportering til Valutaregisteret fra foretakets bankforbindelse sin side. I forklaringen er et beløp på NOK 38 millioner forklart som «nedbetaling av gjeld» til et utenlandsk foretak som Iftin Express ikke har trodd skulle rapporteres til Valutaregisteret. Finanstilsynet viser videre til at beskrivelsen av beløpet i brev 30. mai 2017 fremstår annerledes, da det her omtales som «bevegelser på en mellomregningskonto». Finanstilsynet hadde i endelig rapport 28. april 2017 etter det stedlige tilsynet bedt om en dokumentasjon på nedbetalingene av gjeld ved hjelp av regnskaper og kontoutdrag. Det ble også bedt om uttalelse fra valgt revisor. Finanstilsynet mener en slik redegjørelse ikke er mottatt og at foretaket på denne bakgrunnen har brutt opplysningsplikten i lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet med finansforetak mv. (finansstilsynsloven) § 3 annet ledd.

Finanstilsynet bemerker at den manglende dokumentasjonen reiser spørsmål ved om det i realiteten dreier seg om pengeoverføringer til utlandet for kunder. Dette mener Finanstilsynet er i strid med maksimalgrensen på NOK 5 millioner i overføringer i snitt per måned, jf. finansforetaksloven § 2-10 (3) bokstav c).

4.6 Duales egnethet som eier og daglig leder i Iftin Express

4.7 Oppsummering

På bakgrunn av de forholdene som er gjengitt ovenfor, er det Finanstilsynets vurdering at Michael Duale ikke oppfyller finansforetakslovens krav til egnethet, jf. §§ 3-3 (1) og 3-5 (1) bokstav b).

5. KLAGERS ANFØRSLER

Klagers anførsler fremkommer i klagen 9. oktober 2017 med videre henvisninger til tidligere redegjørelser til Finanstilsynet.

5.1 Risikobasert tilnærming

I klagen opplyses det at foretaket er uenig i Finanstilsynets vurdering av at foretaket ikke har en tilstrekkelig risikobasert tilnærming. Foretaket viser til redegjørelsen i brev 20. oktober 2016. I brevet fremgår det på s. 3 at løpende oppfølging kan utløse oppfølgingsspørsmål der det er avvik fra transaksjonshistorikken, men at det ikke er rutine for å nedtegne at transaksjonshistorikken er sjekket. Det opplyses også at Finanstilsynets stedlige tilsyn har utløst en tanke om at foretaket i fremtiden skal nedtegne nye kundeopplysninger som fremkommer ved løpende oppfølging.

Videre er det opplyst at det ikke finnes en liste over transaksjoner der det er iverksatt forsterket kundekontroll i 2015. Det er vist til en liste over saker med forsterket kundekontroll, men Finanstilsynet har ikke mottatt en slik liste. Redegjørelsen bygger derfor på Duales hukommelse. Redegjørelsen omfatter to konkrete saker som foranlediget kontrollspørsmål fra Iftin Express som resulterte i at transaksjoner ikke ble gjennomført.

I brevet redegjøres det også for foretakets rutiner for å følge opp endringer i sanksjonsforskriftene, og det opplyses at foretaket vil registrere seg i Finanstilsynets varslingsystem for endringer i sanksjonsforskriftene.

5.2 Registrering av kundeopplysninger

Klager viser for det første til rutinene for registrering av kundeopplysninger omtalt i brevet 20. oktober 2016. I brevet beskrives det at den altoverveiende hovedregelen er at kundene møter personlig i foretakets lokale og avgir legitimasjon som scannes. Ved senere transaksjoner er det ikke krav om personlig oppmøte. Kunder kan også unntaksvis få etablert et kundeforhold uten oppmøte, men må da scanne legitimasjon som sendes foretaket i kopi bekreftet av to vitner.

Videre vises det til at dataverktøyet som benyttes i foretaket er det samme som andre betalingsforetak tilknyttet Iftin General Trading i EU/EØS-området og andre land benytter. Etter klagers oppfatning er systemet presumptivt gjenstand for myndighetskontroll i flere land, og bør derfor som system anses å holde mål.

I brev 30. mai 2017 redegjør klager for bruk av skjemaer i forbindelse med gjennomføring av kundekontroll. I tilknytning til dette bemerker foretaket at konkurransen mellom betalingsforetakene gjør det krevende å stille kontrollspørsmål til kunden. Det er utarbeidet et skjema som skal fylles ut av kunden, og et som skal fylles ut av kundebehandleren. Klager opplyser at skjemaene lagres elektronisk knyttet til den enkelte transaksjon.

Klager opplyser for øvrig i klagen 9. oktober 2017 å være uenig i Finanstilsynets vurdering av hvilke konkrete plikter som følger av hvitvaskingslovens krav om å innhente opplysninger om kundeforholdets formål og tilsiktede art. Etter foretakets oppfatning bør ikke størrelse og frekvens på fremtidige pengeoverføringer registreres ved etablering av et kundeforhold. Klager viser til at man ikke kan vite om kunden i fremtiden vil bruke foretaket, som følge av konkurransen i markedet. Dermed er det uansett begrenset med kontrollverdi ved slike

opplysninger. I stedet må slike kontroller skje i etterkant, ved identifisering av betalingsmønstre, noe foretaket gjør.

5.3 Rapportering til Valutaregisteret

I klagen viser foretaket til at det er erkjent at det har vært en feilkilde i rapporteringen til Valutaregisteret som følge av manuelle operasjoner, og at foretaket arbeider for å forhindre at dette gjentar seg i fremtiden. I brev 20. oktober 2016 er det opplyst at foretaket siden 2014 har arbeidet med en full automatisering av overføringen av data fra kunderegisteret til Valutaregisteret. I klagen 9. oktober 2017 er det opplyst at arbeidet er forventet ferdigstilt i nær fremtid.

5.4 Innsamlingsaksjoner, agentvirksomhet og manglende kundekontroll

I brev 20. oktober 2016 opplyser klager at det gjennomføres kundekontroll av innsamleren, men ikke personene som pengene kommer fra. Foretaket opplyser at det er gjort oppmerksom på at også reelle rettighetshavere skal kontrolleres etter hvitvaskingsregelverket. De innsamlede midlene overføres til en person i Dubai, som splitter beløpet opp til ulike endelige mottakere, men dette skjer altså etter at pengene har nådd endepunktet i betalingskanalen. Foretaket opplyser videre i samme brev at det har vært i dialog med Økokrim og konkludert med at den generelle risikoen ved aktiviteten er for høy. Klager opplyser at foretaket stoppet med denne typen transaksjoner i starten av 2016.

I brev 30. mai 2017 besvarer klager direkte spørsmål fra Finanstilsynet om de faste innsamlerne har opptrådt som agenter for Ifin Express. Klager benekter at de faste innsamlerne har opptrådt som agenter, og bemerker at det ikke foreligger noe avtalegrunnlag, verken formelt eller uformelt.

5.5 Engangsbeløp og maksimale grenser for overføringer

5.6 Duales egnethet som eier og daglig leder i Ifin Express. Oppsummering

Klager anser det for å være avdekket enkelte kritikkverdige forhold i virksomheten, som han dels har rettet opp, og dels arbeider med å rette opp. Foretaket anfører at det uansett ikke er tilstrekkelig til å kalle tilbake tillatelsen.

6. FINANSTILSYNETS MERKNADER TIL KLAGEN

6.1 Risikobasert tilnærming

Finanstilsynet viser til korrespondansen med foretaket, der det i brev 20. oktober 2016 blant annet er vist til lister over gjennomført kundekontroll. Slik liste er ikke blitt oversendt Finanstilsynet. Videre vises det til brev fra foretaket 30. mai 2017 og skjemaene vedlagt dette brevet, samt en redegjørelse for bruken av skjemaene. Finanstilsynet har imidlertid ikke mottatt konkrete eksempler på forsterkede kundekontrolltiltak som tilsynet har bedt om. Etter

Finanstilsynets vurdering har ikke foretaket dokumentert en forsvarlig forsterket kundekontroll, herunder iverksettelse av kundekontroll etter hvitvaskingsloven (2009) § 15.

6.2 Registrering av kundeopplysninger

Finanstilsynet opprettholder sin vurdering av at informasjon som bør innhentes som ledd i gjennomføring av kundekontroll, omfatter antatt frekvens og omfang av pengeoverføringer. Finanstilsynet viser til «kjenn-din-kunde»-prinsippet i hvitvaskingsregelverket og betydningen dette har for foretakets løpende oppfølging og undersøkelsesplikt, jf. hhv. hvitvaskingsloven (2009) §§ 14 og 17. Finanstilsynet bemerker at dersom kundens transaksjonsmønster for pengeoverføringer ikke samsvarer med opplysninger gitt ved den innledende kundekontrollen, må informasjonen om kunden oppdateres.

6.3 Rapportering til Valutaregisteret

Finanstilsynet finner det sterkt kritikkverdig at arbeidet med å rette opp rapporteringen til Valutaregisteret ikke er bekreftet ferdigstilt i klagen 9. oktober 2017. Tilsynet viser til at temaet ble reist 9. mars 2016 og allerede da utgjorde en langvarig og alvorlig rutinesvikt i foretaket.

6.4 Engangsbeløp og maksimale grenser for pengeoverføringer

Finanstilsynet mener også etter anførselene i klagen 9. oktober 2017 at foretaket ikke har gitt en tilfredsstillende forklaring på beløpet på NOK 38 millioner. Finanstilsynet mener derfor foretaket ikke har oppfylt opplysningsplikten overfor Finanstilsynet i medhold av finanstilsynsloven § 3. Finanstilsynet bemerker at det foreligger sterke indikasjoner på at dette beløpet er pengeoverføringer til utlandet for kunder, som medfører at maksimalgrensen for pengeoverføringer er oversteget.

6.5 Oppsummering

Klagers anførsler har ikke endret grunnlaget for Finanstilsynets vedtak om tilbakekall. Finanstilsynet tilrår at vedtaket opprettholdes.

7. FINANSDEPARTEMENTETS VURDERINGER

7.1 Innledning

Departementet bemerker innledningsvis at Finanstilsynets vedtak om tilbakekall er hjemlet i finansforetaksloven § 3-7 (1) bokstav c. Ordlyden er gjengitt i punkt 3. Spørsmålet er med andre ord om Michael Duale har handlet på en slik måte at kravene til ledelsen etter finansforetaksloven § 3-5 ikke lenger er oppfylt. Finansforetaksloven § 3-5 (1) er også gjengitt i punkt 3.

7.2 Overtredelser av hvitvaskingsloven

7.2.1 Risikobasert tilnærming i virksomheten

Det følger av hvitvaskingsloven 2009 § 5 første ledd at rapporteringspliktige skal foreta kundekontroll og løpende oppfølging på grunnlag av en vurdering av risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering. Risikoen skal vurderes ut fra type kunde, kundeforhold, produkt eller transaksjon. I annet ledd er det bestemt at rapporteringspliktige skal kunne påvise at omfanget av utførte tiltak er tilpasset den aktuelle risiko.

Departementet viser til opplysningene om foretakets vurdering av risikoforholdene tilknyttet virksomheten og håndteringen av denne risikoen. Klager har opplyst å være uenig i at tilnærmingen ikke er tilstrekkelig risikobasert.

Departementet vil for det første vise til risikoforståelsen i foretaket. Det fremgår av korrespondansen i saken at Finanstilsynet har bedt foretaket om å øke bruken av forsterket kundekontroll. Finanstilsynet viser bl.a. til kontantomsetningen i foretaket, som har en andel på mellom 30 og 40 pst. Til sammenligning viste Duale under tilsynet til betydelige beløp og store enkelttransaksjoner som noe som kunne utløse forsterket kundekontroll. Etter tilsynsbesøket er det imidlertid opplyst at foretaket er enig med Finanstilsynet i at andre risikofaktorer også er relevante. Etter departementets vurdering illustrerer dette at foretaket ikke i tilstrekkelig grad har hatt en risikobasert tilnærming til iverksettelsen av kundekontroll, se hvitvaskingsloven 2009 § 5 første ledd med videre henvisninger.

Videre er det redegjort for enkelte tilfeller av iverksatt forsterket kundekontroll. Foretaket har imidlertid ikke hatt noen oversikt over iverksatt forsterket kundekontroll. Dette gjør det vanskelig for foretaket å ha en risikobasert tilnærming til virksomheten, der mulige risikoer fortløpende vurderes og påvirker fremtidige risikovurderinger. Det gjør det også vanskelig å legge til grunn at foretaket i tilstrekkelig grad har innrettet virksomheten etter risikoen foretaket er utsatt for. Departementet deler derfor Finanstilsynets vurdering av at det ikke er dokumentert at gjennomføringen av kundekontroll er risikobasert, jf. hvitvaskingsloven 2009 § 5 første og annet ledd med videre henvisninger.

7.2.2 Registrering av opplysninger om kunder, herunder innsamlingsaksjoner

Klager er uenig i de kravene Finanstilsynet har lagt til grunn følger av hvitvaskingsloven 2009 § 7 første ledd nr. 4 om innhenting av opplysninger om kundeforholdets formål og tilsiktede art.

Departementet deler Finanstilsynets vurdering av at der det etableres et kundeforhold, vil det være nødvendig å registrere opplysninger om forventet bruk av kundeforholdet, herunder forventet frekvens og størrelse på fremtidige pengeoverføringer. Departementet er ikke enig i at slike opplysninger først er relevante i etterkant, som følge av konkurransen mellom betalingsforetakene. Tilstrekkelig informasjonsinnhenting ved etablering av kundeforholdet er nødvendig for å kunne føre tilfredsstillende løpende oppfølging og identifisere forhold som medfører undersøkelsesplikt, jf. hvitvaskingsloven 2009 §§ 14 og 17. Dette er det bl.a. gitt uttrykk for i Finanstilsynets veileder 8/2009, på s. 21, som nå er erstattet av rundskriv 24/2016. I sistnevnte rundskriv fremgår følgende på s. 9-10: «Ved etablering av kundeforhold som vil innebære løpende transaksjoner (typisk bankkunder og kunder som handler finansielle instrumenter), skal som hovedregel kundens forventede transaksjonsmønster angis. Informasjonen kan gi rapporteringspliktige et bedre grunnlag for å vurdere avvikende kundeforhold.»

Departementet er ikke enig med foretaket i at et dataverktøy som benyttes i andre land, som system må presumeres å være tilstrekkelig til å oppfylle kravene til registrering av opplysninger. For norske betalingsforetak gjelder norsk hvitvaskingsregelverk. Når det gjelder skjemaene som foretaket viser til i saken, bemerker departementet at det skjemaet som skal fylles ut av foretaket, innleder med å si at skjemaet skal fylles ut av «personell ansatt i Star Express» og dessuten har spørsmål formulert slik at de er rettet mot kunden, ikke den ansatte. Dette er ikke blitt kommentert av foretaket etter at det ble påpekt av Finanstilsynet i brev 27.

juli 2017. Det reduserer tyngden av foretakets anførsel om at skjemaene som er utarbeidet til bruk ved registrering av opplysninger i foretaket, skal være tilstrekkelige til å oppfylle hvitvaskingsregelverkets krav.

Videre viser departementet til redegjørelsen som er gitt i saksdokumentene for forholdet til enkelte innsamlingsaksjoner. For departementet fremstår det slik at foretaket har vært kjent med at innsamlerne har samlet inn penger fra bidragsyttere, sendt pengene gjennom foretaket helt til endelig ledd i betalingskjeden, før beløpene etter det er splittet opp til ulike mottakere. Dette medfører som et minimum at det gjennomføres tilstrekkelig kundekontroll av innsamlerne, herunder hva formålet med innsamlingen er. I mangel av slike kontroller, fremstår det slik at dette i realiteten har vært pengeoverføringer til utlandet. Departementet viser til informasjonen om at innsamlerne har ført lister over bidragsyttere til bruk for mottaker i Dubai til senere oppsplitting til endelige mottakere. Dette medfører etter departementets vurdering en plikt til å gjennomføre kundekontroll overfor bidragsytterne som reelle rettighetshavere, fordi dette er personene som en transaksjon i realiteten er utført på vegne av. Departementet bemerker at dette innebærer et brudd på hvitvaskingsloven 2009 § 7 første ledd nr. 3 og 4, for henholdsvis bekreftelse av identiteten til reelle rettighetshavere og innhenting av opplysninger om kundeforholdets formål og tilsiktede art.

7.3 Rapportering til Valutaregisteret

Foretaket har opplyst at det er blitt arbeidet siden 2014 med å utbedre mangler i rapporteringen til Valutaregisteret. Finanstilsynet har påpekt konkrete tilfeller av feilrapportering ved at syv fødselsnumre er registrert på to til åtte kunder.

Finansdepartementet bemerker at den feilen som er utpekt som en potensiell kilde til feilrapportering, enkelt burde blitt oppdaget i forbindelse med rapporteringen til Valutaregisteret. For departementet fremstår det som åpenbart at foretakets rutiner ikke har vært tilstrekkelige på dette området, når en enkel, manuell operasjon har resultert i denne typen feil. For øvrig understreker departementet at det er svært alvorlig at arbeidet ikke har blitt bekreftet utbedret overfor Finanstilsynet etter mer enn halvannet år etter feilen ble påpekt på stedlig tilsyn 9. mars 2016.

7.4 Mulig overskridelse av øvre grense for pengeoverføringer

Finanstilsynet mener foretaket ikke har gitt en tilfredsstillende forklaring på beløpet på NOK 38 millioner har fremkommet som differansen mellom det bankene har rapportert til Valutaregisteret og det Iftin Express har rapportert til Valutaregisteret. Tilsynet viser bl.a. til at forklaringen på beløpet synes å ha endret seg over tid, og mener derfor opplysningsplikten i finanstilsynsloven § 3 ikke er overholdt. Klager er uenig i dette, og viser til at dette dreier seg om [REDACTED]

Departementet er under noe tvil kommet til at opplysningsplikten overfor Finanstilsynet ikke er tilfredsstillende overholdt. Departementet viser til at forklaringene har vært sprikende og gått i ulike retninger på ulike tidspunkter. Selv om det kan tenkes at det er siste opplysninger som skal være avgjørende for vurderingen, må dette vurderes mer samlet når opplysningene som er gitt i flere omganger omhandler det samme og er egnet til å skape ytterligere tvil.

Departementet bemerker at det også er betydelig tvil om de NOK 38 millionene i realiteten er pengeoverføringer til utlandet som i realiteten medfører at foretaket har overtrådt finansforetaksloven § 2-10 (3) bokstav c. Forklaringene fra foretaket har som nevnt vært

sprikende og ikke egnet til å avkrefte mistanken om at det i realiteten er pengeoverføringer det dreier seg om.

7.5

7.6 Oppsummering. Egnethet

Departementet viser til at det er identifisert en rekke overtredelser av hvitvaskingsloven og valutaregisterloven med forskrifter, finansforetaksloven og finanstilsynsloven. Etter finansforetaksloven § 3-5 (1) bokstav b og c er en person ikke egnet til å være del av ledelsen i et konsesjonspliktig foretak dersom vedkommende er dømt for et straffbart forhold og det straffbare forholdet gi grunn til å tro at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på en forsvarlig måte, eller i stilling eller ved utøvelsen av andre verv har utvist en slik adferd at det er grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på en forsvarlig måte.

Som det fremgår over, dreier det seg om en rekke forhold som ikke er i samsvar med ulike krav til betalingsforetak i Norge. Disse bruddene har pågått i lengre tid og utgjør til dels brudd på helt grunnleggende krav til foretakene, særlig i hvitvaskingsregelverket.

Som daglig leder og innehaver i foretaket Iftin Express Michael Duale har Michael Duale et ansvar for at disse bruddene har forekommet og kunnet fortsette. Etter departementets vurdering har Michael Duale gjennom sin stilling som daglig leder i foretaket, utvist en slik adferd at det er grunn til å anta at han ikke vil kunne ivareta stillingen på en forsvarlig måte.

På denne bakgrunn opprettholder Finansdepartementet Finanstilsynets vedtak 19. september 2017 om å tilbakekalle Iftin Express Michael Duales tillatelse etter finansforetaksloven § 2-10 (3), jf. finansforetaksloven § 3-7 jf. § 3-5.

8. VEDTAK

Klagen tas ikke til følge, og Finanstilsynets vedtak opprettholdes.

Dette vedtaket kan ikke påklages, jf. lov 10.februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 28.

Med hilsen

Marianne Irgens e.f.
avdelingsdirektør

Tobias Brynildsen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi:

- Finanstilsynet (ref: 16/2301)
- Iftin Express Michael Duale